

Bijlage 1: Adviesaanvraag

Datum: 15 maart 2001

Ons kenmerk: GRR 2001/5

Onderwerp: Adviesaanvraag primaire landbouw in de keten (TRC 2001/1394)

Geachte Raad,

Inleiding

In uw werkprogramma voor 2001 is een advies over de positionering van de primaire landbouw in de keten opgenomen. Aanleiding hiertoe is de behoefte die binnen (een deel van) de primaire landbouw zal gaan ontstaan om een hogere toegevoegde waarde per eenheid product te realiseren onder invloed van de verwachte liberalisatie van de wereldmarkt en daarop gerichte aanpassingen in het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid. Dit kan bijvoorbeeld vorm krijgen via ketenverkorting. Een dergelijke herpositionering in de keten past echter bij het ene marktsegment beter dan bij het andere. Ook bedrijven die de nadruk blijven leggen op een kostprijsstrategie zullen hun positie in de keten moeten zien te behouden en versterken.

Context

De verwachte herpositionering in de keten is ook een van de kernthema's uit de nota "Voedsel en Groen". In deze nota signaleert het kabinet dat het Nederlandse agrocluster anno 2000 een sterke positie inneemt op de internationale markten. Het agrofoodcomplex is op sommige punten echter kwetsbaar: de productiefactoren arbeid en grond zijn in Nederland duur geworden. Daarnaast is een aantal agrosectoren sterk afhankelijk van ondersteuning in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en is de doorvertaling van consumentenwensen in het product en productiewijze nog niet in alle schakels van de keten voldoende ontwikkeld. Hoewel de betekenis van de primaire sectoren in termen van nationaal inkomen en werkgelegenheid de afgelopen decennia is geslonken, is het economisch belang voor het agrofoodcomplex aanzienlijk. Wel worden de krachtsverhoudingen binnen ketens in belangrijke mate bepaald door de sterke concentratie van de afgelopen jaren in de voedings- en genotmiddelenindustrie en in de detailhandel. Het kabinet gaat ervan uit dat bij afnemende marktondersteuning door de overheid het agro-bedrijfsleven strategieën weet te ontwikkelen waarmee creatief wordt ingespeeld op maatschappelijke behoeften, op nieuwe en bestaande wetenschappelijke kennis en technologie en op de mogelijkheden van internationale markten.

Dit vertaalt zich in uitdagingen om zich als agrobedrijven uitdrukkelijk te positioneren als onlosmakelijk onderdeel van de samenleving, om ten volle te kunnen profiteren van kennis- en innovatieontwikkeling die zich - deels buiten de agrosector - voltrekken en om uitdrukkelijk een rol te willen spelen op het internationale speelveld van het verder te vergroten Europese 'huis'.

Het kabinet is ervan overtuigd dat vermindering van de marktbescherming en vergroting van de marktwerking op termijn de beste garanties bieden voor de ontwikkeling van een duurzaam en gezond agrofoodcomplex. Bovendien is de verwachting dat grote delen van het Nederlandse agrocluster een plaats op de markten weten te behouden en te versterken.

Adviesaanvraag

Gegeven de belangrijke betekenis van de geschetste nationale en internationale ontwikkelingen voor het agrocluster acht ik behoud dan wel versterking van de positie van de primaire sector daarin gewenst. Daarom verzoek ik u om een advies uit te brengen over dit onderwerp en daarbij in te gaan op de volgende vragen:

- Hoe en langs welke weg kan de primaire sector zijn positie in de keten versterken?
- In welke mate en onder welke voorwaarden is herpositionering voldoende kansrijk langs de lijn van het streven naar een hogere toegevoegde waarde per eenheid product dan wel langs de lijn van nadruk blijven leggen op een kostprijsstrategie?
- In welke mate zijn initiatieven met betrekking tot ketenverkorting zoals product- abonnementen en verkoop via internet kansrijke opties?
- Op welke andere wijze zou de primaire sector kunnen inspelen, en daarmee zijn positie in de keten verbeteren, op de vraaggestuurde ketens en internationalisering?

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Mr. L.J. Brinkhorst